

4.7.2025

JANAKKALA

Tervakoski Suruton Arkeologinen inventointi 2025

Tilaaaja:
Janakkalan kunta

Toteuttaja:
Heilu Oy

JANAKKALA Tervakoski Suruton

Arkeologinen inventointi 2025

Tiivistelmä

Heilu Oy teki arkeologisen inventoinnin Janakkalan Tervakoskella kesäkuussa 2025. Inventointi liittyi Suruttoman alueen kaavoitukseen.

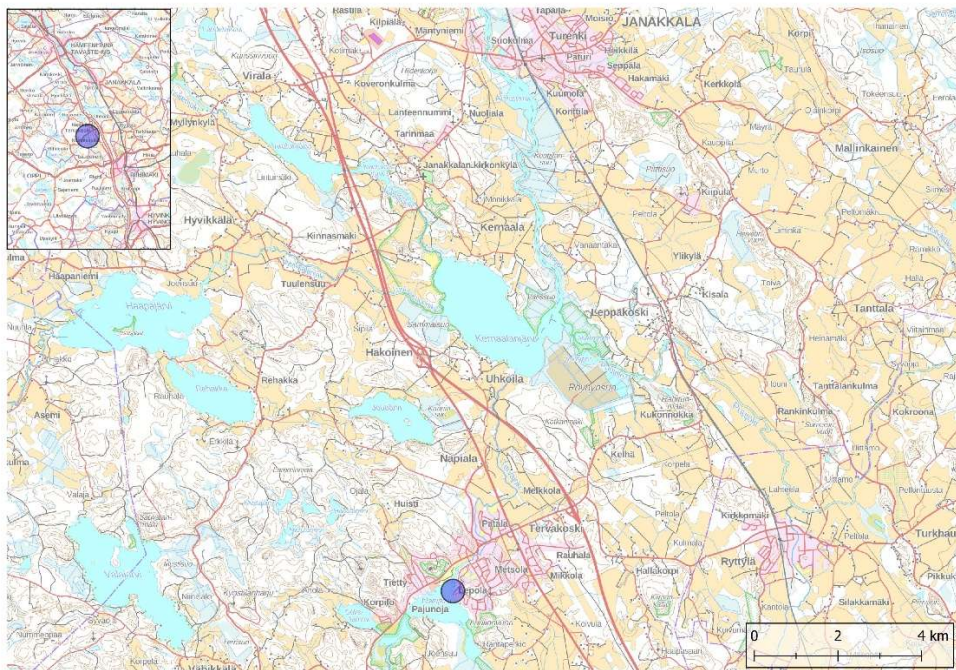
Hankealueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäänköhteitä. Maastotöiden aikana alueelta tavattiin historiallisen ajan rakennuksen perustus, jonka tarkempi ajoitus jää avoimeksi. Perustuksen muinaisjäänköstatukseksi esitetään muu kulttuuriperintökohde.

Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Teemu Tiainen
Kenttätyöaika:	3.6.2025
Tutkimusten rahoittaja:	Janakkalan kunta
Lähialueen aikaisemmat arkeologiset tutkimukset:	Ei tiedossa

Kansikuva: Historiallisen ajan rakennuksen perustus alueen eteläosassa. Etelälounaaseen.

Taustakartat Maanmittauslaitoksen karttakuvapalvelusta (WMTS) 06/2025, ellei toisin mainita. Käytetty koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000.

Kartta 1. Lähestymiskartta. Hankealueen sijoittuu sinisen pisteen kohdalle.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Arkeologinen inventointi	4
3. Yhteenveto	7
4. Muu kulttuuriperintökohde.....	8
1. Suruton	8
Lähteet.....	10

Kuva 1. Alueen pohjoisosaa. Pohjoiseen.

1. Johdanto

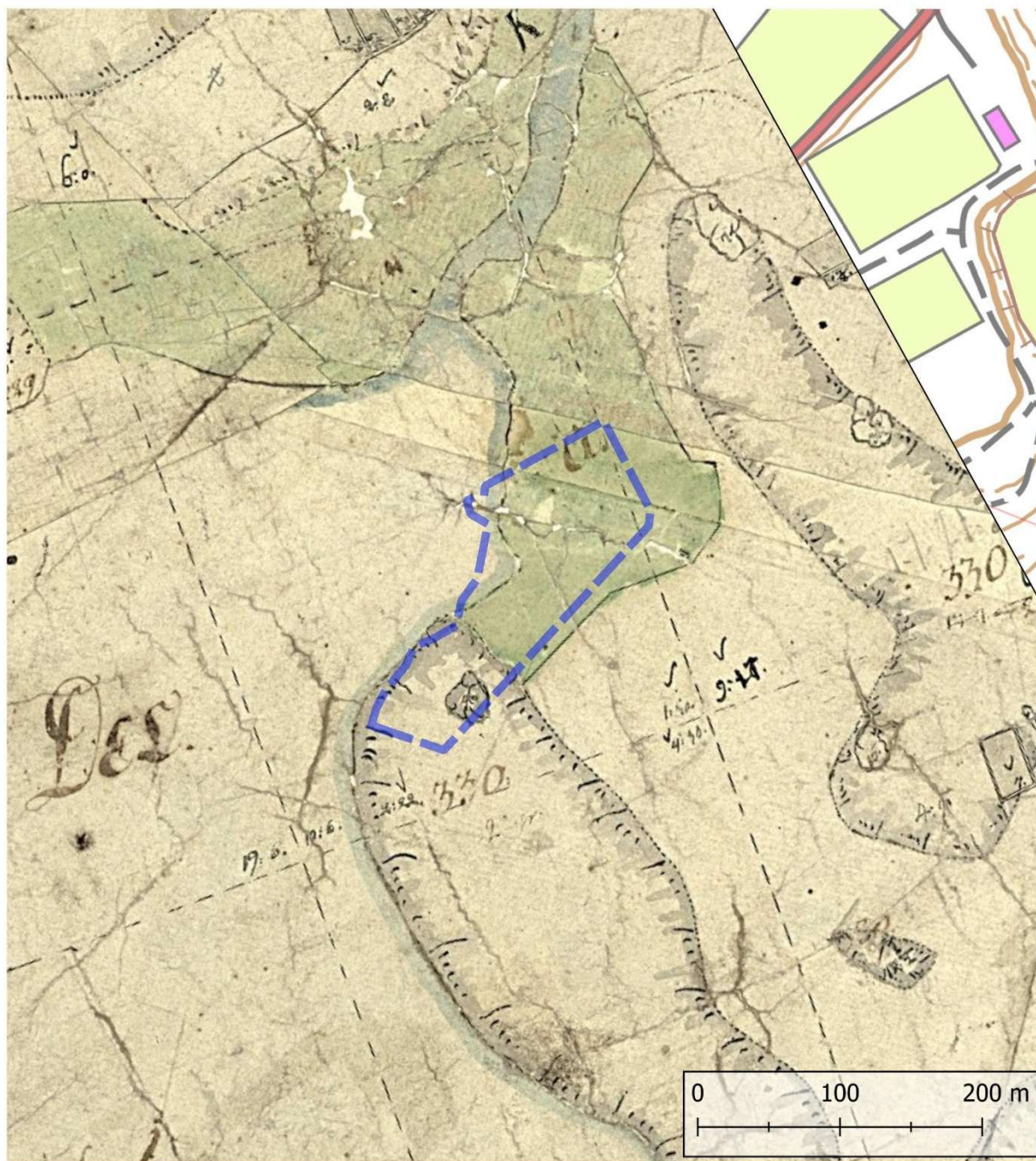
Janakkalan Tervakosken Suruttoman alueella on vireillä asemakaavoitus. Hankkeen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa (16.5.2025) Hämeenlinnan kaupunginmuseo toi esille alueen arkeologisen tutkimustarpeen. Hankealueen arkeologisesta inventoinnista vastasi Heilu Oy / FM Teemu Tiainen. Inventoinnin maastotyöt tehtiin 3.6. ja raportti laadittiin kesä-heinäkuun taitteessa 2025.

Kartta 2. Hankealueen raja-
us sinisellä katkoviivalla. Muu kulttuuriperintöko-
hde Suruton on merkattu ruskealla
pisteellä ja numerolla 1.

2. Arkeologinen inventointi

Hankealue sijaitsee Janakkalan Tervakosken keskustaajaman tuntumassa, Alasjärven koillisrannalla. Kooltaan alue on hieman alle kaksi hehtaaria. Hankealue rajautuu lännessä Alasjärveen, koillisessa Tammirannan puistotiehen ja idässä Suruton -tiehen. Etelässä alue rajautuu Tervaniemen kartanon piha-alueeseen. Hankealue on rakentamatonta metsämaastoa. Alueen pohjoisosaa on matalaa ja kosteapohjaista, lehtomaista rantametsää. Eteläosa on pohjoisosaa korkeampaa ja osin kalliopohjaista.

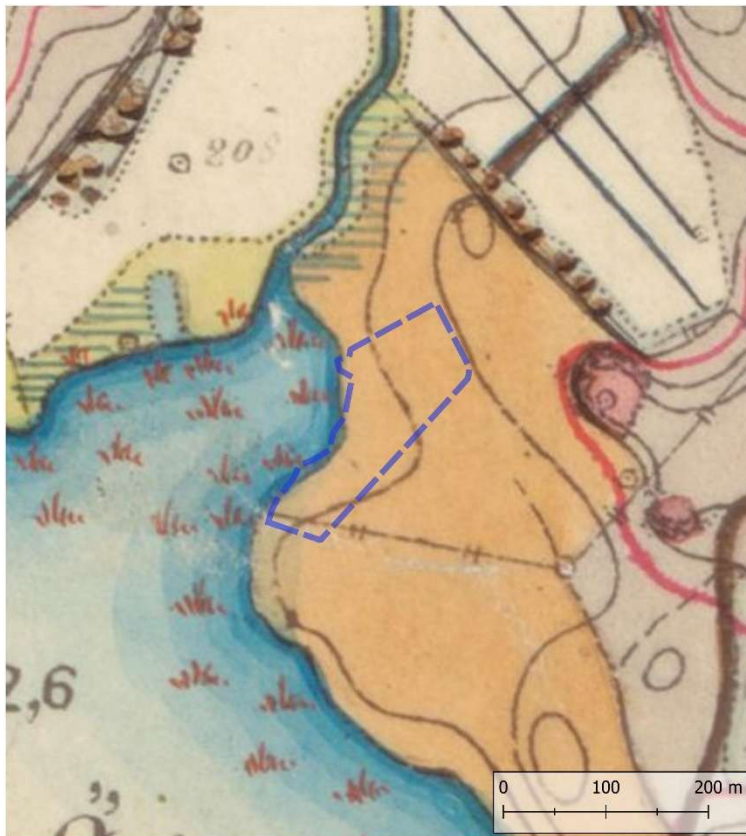
Kartta 3. Hankealue vuoden 1792 isojakokartalla.

Hankealueella ei tiettävästi ole tehty aiemmin arkeologista inventointia, eikä siltä tunneta entuudestaan kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alasjärven alajuoksulta, nykyiseltä tehdasalueelta, noin kilometri hankealueelta koilliseen, on löytynyt kivikauteen ajoittuva kivikirves viime vuosisadan alkupuolella (*Tervakosken tehdasalue, muinaisjäännöstunnus 1000039005*). Järven yläjuoksulta, Kuosarinlahden tuntumasta, reilun kahden kilometrin päästä hankealueesta, tunnetaan muutamia rautakauteen ajoittuvia irtolöytöjä (*Toivanjoen alajuoksu, 1000041020*). Hankealuetta lähimmät kiinteät muinaisjäännökset ovat historiallisen ajan tarinapaikkoja (*Kartanontie 4, 1000032368* ja *Paimenkivi, 165010055*) ja ne sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Lähialueen muinaisjäännöskohteiden tiedot tarkastettiin Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi).

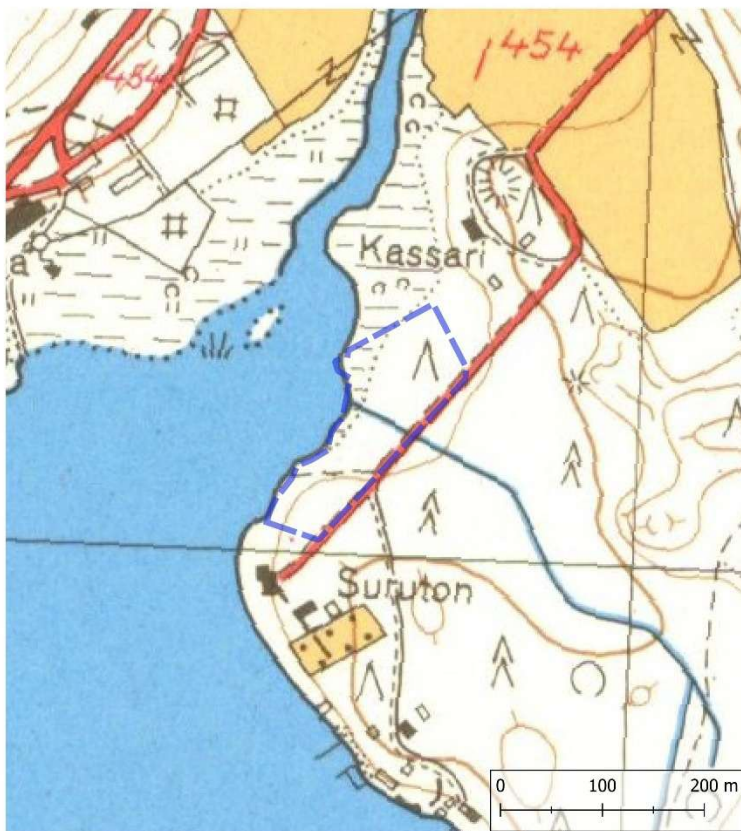
Tarkastetuilla vanhoilla kartoilla (vuosien 1792, 1842, 1884, 1916, 1922, 1951, 1962, 1979 ja 2008 kartat) hankealueella ei ole kiinteää asutusta. Suruttoman niemen rakennus (Tervaniemen kartano) on karttatarkastelun perusteella rakennettu vuosien 1884 ja 1916 välissä. Vanhoja karttoja haettiin Kansallisarkiston Astia-verkkopalvelusta, Maanmittauslaitoksen vanhatkartat.fi-verkkosivustolta sekä MML:n kiinteistötietopalveluista. Maaston korkeusmalleja tarkasteltiin sekä MML:n 5p että 2p aineistosta.

Kartta 4. Hankealue vuoden 1842 pitäjänkartalla.

Kartta 5. Hankealue vuoden 1884 senaattikartalla.

Kartta 6. Hankealue vuoden 1962 peruskartalla.

Kuva 2. Alueen keskiosaa. Länteen.

Ennen maastotarkastusta (3.6.2025) hankealueen arkeologisesta potentiaalista keskusteltiin Hämeenlinnan kaupunginmuseon arkeologin kanssa. Maastossa alueen korkeimmat kohdat käytiin kattavasti läpi, pohjoisosan matalamman alueen jäädessä vähemmälle huomiolle. Alueen eteläosaa käytiin läpi myös metallinilmaisimella ilman mainittavia löytöjä.

Alueen eteläosasta tavattiin lohkokivinen rakennuksen perustus, jonka keskellä on laonnut uunin raunio. Tarkastetuilla vanhoilla kartoilla paikalle ei ole merkattu rakennusta. Rakennuksen jäännöksen muinaisjäännösstatukseksi esitetään *muu kulttuuriperintökohde*.

3. Yhteenveto

Heilu Oy teki Tervakosken Suruttoman asemakaavoitukseen liittyvän arkeologisen inventoinnin kesäkuussa 2025. Hankealueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita. Maastotöiden aikana alueelta tavattiin historialliseen aikaan ajoittuvan rakennuksen perustus, jonka muinaisjäännösstatukseksi esitetään *muu kulttuuriperintökohde*.

Teemu Tiainen

4.7.2025

Heilu Oy

4. Muu kulttuuriperintökohde

1. Suruton

Muinaisjäännöstunnus: uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: muu kulttuuriperintökohde

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat, talonpaikat?

Ajoitus: historiallinen

Koordinaatit: N 6743408 E 370247 z 94 ± 2 m mpy

Koordinaattiselite: laonnut uuni, gps-mittaus

Kartta 7. Muu kulttuuriperintökohde Suruton on merkattu ruskealla pisteellä.

Inventointihavainnot 2025:

Paikalta on lohkokivinen rakennuksen perustus, jota on näkyvissä noin 7 * 5 m kokoinen osuus (rakennuksen luoteisosa). Perustuksen itä-kaakkoisosa katoaa rinteeseen, maan alle. Perustuksen keskellä on epämääräinen kivien, tiilen palojen ja maan sekainen kasa, jonka päällä kasvaa vankka kuusi. Kasa on mitä ilmeisimmin uunin jäännös.

Paikalle ei ole merkattu rakennusta millään tarkastetulla vanhalla kartalla (vuosien 1792, 1842, 1884, 1910, 1916, 1922, 1951, 1962, 1979 ja 2008 kartat). Todennäköisimmin rakennus on kuulunut Tervaniemen kartanoon ja se ajoittuu 1800-luvun loppuun – 1900-luvun alkuun. Koska perustuksen ajoituksessa on epävarmuutta, esitetään sen muinaisjäännösstatukseksi *muu kulttuuriperintökohde*.

Kuva 3. Keltakahvainen lapio on pystyssä rakennuksen perustuksen päällä, uunin raunion kohdalla. Itäkaakkoon.

Lähteet

Kartat:

Kansallisarkisto: (<https://astia.narc.fi/uusiastia/index.html>)

- Maanmittauslaitoksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto 1842. 2131 10 Ia.* -/- Janakkala (--). Tiedosto 1080403. Kansallisarkisto. Viitattu 3.6.2025.
- Maanmittauslaitoksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ib.* Senaatin kartasto 1884. XIII 28 [Janakkala] (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 3.6.2025..

Maanmittauslaitos, Kiinteistötietojärjestelmä:

- Separat förrättningskarta, kartdel a ja c, storskifte, Jerfventaka samfällighet och Tervakoski by 1792

Maanmittauslaitos:

Vanhat painetut kartat- latauspalvelu: (<https://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>)

- 2131 10 Tervakoski, v. 1962

Kartta 8. Maastossa tarkastetut alueet on merkattu vihreällä.